

Verzonden per e-mail: gemeente@oisterwijk.nl; juul.willemsen@oisterwijk.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oisterwijk
Postbus 10101
5060 GA OISTERWIJK

Oisterwijk, 14 januari 2021

Betreft :
Advies van de Adviesraad Sociaal Domein inzake de Beleidsnota Inburgering+ Oisterwijk

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het advies van de Adviesraad Sociaal Domein bij de Beleidsnota Inburgering + Oisterwijk. Uw reactie zien we met belangstelling tegemoet.

Inleiding

Achtergrond van de wetswijziging en hoofdpunten nieuwe inburgeringsmodel

Met ingang van 1 januari 2022 treedt naar verwachting de nieuwe Wet Inburgering in werking. De wetswijziging is een uitwerking van de zgn. Veranderopgave Inburgering (VOI) die het Rijk naar aanleiding van de evaluatie van de huidige wet in 2018 en de daaropvolgende WRR-policybrief 'Geen tijd verliezen' in gang heeft gezet. De voorbereidingen voor de invoering van de wetswijziging, inclusief het nieuwe inburgeringsmodel, in Oisterwijk en omgeving vinden plaats in HvB-verband. Voor dit bijzondere traject is de samenwerking van de 9 HvB gemeenten uitgebreid met twee gemeenten, nl. Alphen-Chaam en Baarle-Nassau. Dit heeft te maken met de gedeeltelijke overlap met de arbeidsmarktregio Midden-Brabant (Midpoint Brabant) die van belang is voor invulling van de werk-leertrajecten inburgering. In het voorbereidingstraject zijn in de afgelopen twee jaar onder regie van de projectgroep in Tilburg diverse pilots opgezet en geëvalueerd. De voorliggende beleidsnota inburgering Oisterwijk biedt het kader voor het nieuwe inburgeringsmodel. Dit beleid geldt voor alle (nieuwe) inwoners in Oisterwijk die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig worden.

De essentie van de wetswijziging is dat gemeenten weer, veel meer dan in de afgelopen jaren, verantwoordelijk worden voor de inburgering van nieuwkomers. De eindverantwoordelijkheid voor inburgering blijft te allen tijde bij de inburgeraar zelf, maar de gemeente voert de regie op het hele uitvoeringstraject. Na vaststelling van de inburgeringsplicht en –termijnen door DUO is het aan de gemeente om een brede intake te doen, een persoonlijk Participatie

en Inburgeringsplan (PIP) op te stellen in samenspraak met de inburgeraar en hierin maatwerk afspraken te maken ten aanzien van het te volgen traject. Er wordt gewerkt met drie hoofdvormen van trajecten waarin telkens de combinatie van taal met òf onderwijs òf toeleiding naar werk òf training op zelfredzaamheid, centraal staan. De gemeente contracteert, eventueel in regionaal verband, taalaanbieders en andere partijen die van belang zijn voor de uitvoering van deze trajecten. De rol van DUO beperkt zich tot de initiële vaststelling van de inburgeringsplicht van asielstatushouders inclusief regioplaatsing en controle en handhaving op de afgesproken termijnen.

Andere nieuwe elementen in de wet en het gewijzigde inburgeringsmodel zijn regioplaatsing en Welkomsthuis. De regioplaatsing is een vorm van voorsorteren op arbeidsmarktkansen van de nieuwkomers. Bepaalde typen bedrijfssectoren komen meer voor in het ene deel van het land dan in andere delen en het is de bedoeling om nieuwkomers zo snel als mogelijk te koppelen aan mogelijke werkgevers. Taal (omgangstaal en vaktaal) leert men al doende. Uit onderzoek is gebleken dat dit veruit de meest effectieve vorm is voor een geslaagde inburgering. Het Welkomsthuis heeft een regionale opvangfunctie voor de entree in de regio. Binnen de regio HvB is deze rol toebedeeld aan het AZC in de gemeente Oisterwijk. Dit, en de gastvrije houding van Oisterwijk ten aanzien van asielstatushouders in de afgelopen jaren maakt dit beleidsplan inburgering voor Oisterwijk bijzonder relevant. Ondanks de wisselende instroom van asielzoekers blijft Oisterwijk een kernfunctie vervullen in de regio. Als Adviesraad Sociaal Domein voelen we ons dan ook zeer betrokken bij dit beleidsplan.

Onder de noemer van de Wet inburgering vallen twee hoofdgroepen inburgeraars: asielstatushouders die via het AZC binnenkomen en gezins- en overige migranten. Dus nieuwkomers die bijvoorbeeld door een huwelijk vanuit een niet-Westers land zich als inwoner bij de gemeente melden, of arbeidsmigranten die hier langdurig werkzaam en woonachtig zijn. De gemeente heeft voor hen niet dezelfde verantwoordelijkheid als voor asielstatushouders. De keuze voor inburgerings- en taalcurssussen is aan hen en de kosten dienen zij zelf te dragen. De gemeente kan hen adviseren.

Advies- en aandachtspunten bij deze beleidsnota

1. De adviesraad heeft waardering voor de zorgvuldigheid waarin gestreefd is naar een lokale doorvertaling van het beleid zoals geformuleerd in de regionale startnotitie en de inkleuring voor de specifieke situatie in Oisterwijk.
2. Uitgangspunt voor het beleid is dat gemeente Oisterwijk inburgeraars gastvrij wil ontvangen en er alles aan wil doen om tot een inclusief beleid te komen. Dat wil zeggen een concrete invulling van de ambities van het Koersdocument Sociaal Domein (2019-2030). Wij zijn als adviesraad verheugd te merken dat goed wordt nagedacht over concretisering van daarin geformuleerde ambities en doelstellingen.
3. Cruciaal in de nieuwe aanpak is de zgn. 'brede intake' van nieuwkomers. Om de doelstelling hiervan, nl. een door beide partijen gedragen, maatwerk inburgeringsplan op te stellen waar de nieuwkomer zich ten volle aan kan en wil committeren, en het dus ook goed begrijpt, vraagt een kwalitatief goede intake door beroepskrachten die in staat zijn cultuursensitief contact te maken en een vertrouwensrelatie op te bouwen. Wij adviseren dat aangesloten wordt bij ervaringen uit de WSD-pilot (Yalla! Traject).
4. Indien de uitvoering van de brede intake binnen de gemeente c.q. Loket Wegwijs aanleiding geeft tot het extra trainen van medewerkers en/of het aantrekken van medewerkers met aanvullende competenties op dit vlak, hopen wij dat de gemeente hier voldoende

middelen voor vrij zal maken. Kwaliteit van de dienstverlening staat voorop. Een geslaagde inburgering is gebaat bij optimale ondersteuning die start bij de intake en doorvertaald wordt naar de wijze waarop de regiefunctie wordt vervuld.

5. Op dit moment is het moeilijk om in te schatten over hoeveel personen gebruik gaan maken van de inburgering. Wij adviseren u om scenario's te ontwikkelen over de mogelijke instroom en daaraan gekoppeld de benodigde ambtelijke capaciteit om hier adequaat op in te kunnen springen.
6. De adviesraad vertrouwt er op dat tijdig de relatie gelegd wordt met de inkoop HvB t.a.v. Jeugd, Wmo en Participatie. De inburgeraar is in de zin van de wet zelf verantwoordelijk voor zijn inburgering. Voor gezinnen met kinderen kan dit een te grote verantwoordelijkheid betekenen waarin de ouders actief ondersteund dienen te worden.
7. De verantwoordelijkheid voor de inburgering ligt bij de inburgeraar zelf, echter wij adviseren om extra aandacht te geven aan kinderen en jeugd, mede in samenwerking met kinderopvang- en onderwijsvoorzieningen, teneinde te voorkomen dat kinderen op jonge leeftijd buiten de boot vallen.
8. De overgang van 18- naar 18+ in relatie tot inzet van Jeugdzorg is hierbij een extra punt van aandacht.
9. De adviesraad vraagt extra aandacht voor inburgeraars die niet via het AZC binnenkomen (gezinsmigranten en overige migranten) en niet meegenomen worden in het verplichte traject via de DUO. Het risico dat mensen 'verdwijnen van de gemeentelijke radar' lijkt ons heel reëel, gezien ervaringen in den lande met mensen die binnen 3-5 jaar flink in de problemen zijn geraakt t.g.v. echtscheiding, schulden n.a.v. terugvordering toeslagen, verlies van werk e.d.
10. Graag zien wij een nadere uitwerking van de wijze waarop de gemeente deze inburgeraars concreet wil ondersteunen en volgen. Adviseren is tenslotte meer dan alleen een pakketje informatiemateriaal meegeven. Daarnaast kan maatschappelijke begeleiding nodig zijn.
11. De adviesraad pleit ervoor een kleine lokale Klankbordgroep Nieuwkomers in te stellen, die periodiek gevraagd wordt als spreekbuis namens de inburgeraars ervaringen, wensen en knelpunten terug te koppelen naar de gemeente. De adviesraad wil hieraan graag een bijdrage leveren.
12. Naast betrokkenheid van partijen achter Loket Wegwijs, is o.i. met nadruk ook een rol weggelegd voor organisaties in de sociale basisstructuur, denk aan het Taalhuis waar mensen zitten met kennis en ervaring, en andere organisaties in de basisstructuur die ervaring hebben met, aspecten van, inburgering. Wij adviseren u, bijv. via subsidieverlening, hieraan breed aandacht te besteden en mogelijkheden te faciliteren. Ervaringen elders zoals bijvoorbeeld de "Taalsnelweg naar werk" in o.a. de gemeente Vijfherenlanden en Gorinchem, kunnen hierbij helpen.
13. Creëren van lokaal draagvlak voor inburgering is bijzonder belangrijk. Te makkelijk wordt naar aanleiding van incidenten op het AZC de publieke opinie negatief beïnvloedt. Onbekend maakt onbemind. We zien als adviesraad een actieve rol weggelegd voor de gemeente om langs diverse wegen het opbouwen van een breed lokaal draagvlak voor nieuwkomers te stimuleren.

14. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van de bereidheid bij lokale ondernemers om bijv. werk-leerplekken of arbeidsplaatsen aan te bieden.
15. De adviesraad is heel geïnteresseerd in de wijze waarop registratie van gegevens, monitoring van de inburgeringstrajecten en resultaten van de inburgering vorm krijgt en pleit voor een gedegen 'Oisterwijkse' invulling. Hiertoe zullen de in hoofdstuk 4 genoemde monitor gegevens verder uitgewerkt moeten worden. Dus niet alleen meeliften met de verplichte regionale monitoring. Een aanvulling met een cliëntervaringsonderzoek lijkt ons raadzaam en wenselijk. Wellicht dat ook de nieuw in te stellen lokale Klankbordgroep Nieuwkomers hier een rol in kan vervullen.
16. In hoofdstuk 5 Financiën wordt een tweetal schema's genoemd. Een voor de structurele middelen ter voorbereiding en uitvoering van de wet en een voor de incidentele middelen. Wij zien slechts één schema en zijn benieuwd hoeveel middelen de gemeente hiervoor beschikbaar heeft. Waarbij wij ons afvragen wat de gevolgen zijn voor het Strijdplan Sociaal Domein zoals vorig jaar is vastgesteld.
17. Zijn het Team Inkomen alsmede het Team Werk voldoende betrokken en op de hoogte van de naderende wijzigingen en extra werkzaamheden voor hen en is hier in financiële zin rekening mee gehouden zodat er aanvullende uren beschikbaar zijn voor de inburgering?
18. Moet er extra budget komen dat vervolgens in de Perspectiefnota (PPN) meegenomen kan worden?

Met vriendelijke groet,

namens de Adviesraad Sociaal Domein Oisterwijk,

Wouter Verschuur, voorzitter
Joost Wagenmakers, secretaris

Samenstellers:

Jan Schmitz
Pieternel Ermen